

Fortidsminder i Roskilde Kommune

Botanisk registrering på 18 fortidsminder i 2024

Fortidsminder i Roskilde Kommune

Botanisk registrering på 18 fortidsminder i 2024

Udarbejdet for Roskilde Kommune af AGLAJA, august 2025.

Feltarbejde 2024 og fotos: Orla Bjørneskov, AGLAJA

Databehandling, afrapportering og KS: Eigil Plöger

Feltarbejde 1991: Peter Leth, Roskilde Amt

Feltarbejde 2019: Orla Bjørneskov & Nina Kjær Petersen, AGLAJA

Feltarbejde 2022: HabitatVision

AGLAJA

v. Eigil Plöger

Damvej 16

4652 Hårlev

www.aglaja.dk

Forsidefotos:

Fortidsminder

Øverst: Langben Rises Høj, fredningsnr. 342.610

Midterst: Fortidsminde ved Skalstrup, fredningsnr. 332.721

Nederst: Gulddyssehøj, fredningsnr. 302.703

Arter

Lav-Skorzoner, Almindelig blåfugl på Stor Knopurt og Skov-Kløver.

Indhold

Sammenfatning	4
Indledning.....	5
Metode	5
Resultater og diskussion.....	7
Botanisk værdi.....	7
Plejeprioritet.....	7
Floristisk indhold.	8
Artssammenfatning	9
Referencer	9
 Bilag 1 - Besigtigelsesdata og plejeanvisninger	10
Bilag 2a. Artssammenfatning, sorteret efter arter	13
Bilag 2b. Artssammenfatning, sorteret efter fortidsminde	15

Hyldedyse, fortidsminde nr. 332.702

Sammenfatning

Der er i 2024 gennemført en botanisk registrering på 18 fortidsminder i kommunen. Dette er en supplerende registrering til den registrering af 84 fortidsminder, der blev gennemført i 2019 /1/. Hovedparten af kommunens fortidsminder er tidligere gennemgået i 1991 af Roskilde Amt i forbindelse med opstart af et plejeprogram for fortidsminderne.

Ved registreringen i 2019 og 2024 er der lavet en samlet floraliste for hvert fortidsminde samt vurderet aktuel plejestatus og eventuelt behov for at ændre eller supplere den eksisterende pleje. Hvert fortidsminde er tildelt en botanisk værdisætning.

Nærværende rapport er en sammenstilling af data for de 18 fortidsminder, herunder prioritering af pleje - også i forhold til andre fortidsminder, der har høj prioritet i kommunens plejeindsats. Desuden indeholder rapporten en liste med forekomst af 50 udvalgte arter for samtlige 103 fortidsminder, som er undersøgt i 2019, 2022 og 2024.

For en indgående sammenligning af fortidsminderne botaniske indhold ved forskellige registreringer og en beskrivelse af plejemetoder henvises til tidligere rapport /1/.

Af de 18 fortidsminder, der er besøgt i 2024, er de ni beliggende i skov, heraf otte i Boserup Skov. Den sidste, Langben Rises Høj, ligger i Birkede Skov længst mod syd i kommunen.

Den botaniske værdi på de undersøgte fortidsminder er overvejende lav. Således er 12 ud af 18 fortidsminder vurderet til at have botanisk værdi IV eller V. Dette gælder seks ud af otte fortidsminder i Boserup Skov. Af de resterende seks fortidsminder har et botanisk værdi II og fem har botanisk værdi III.

Manglende pleje eller pleje uden tilsigtet effekt er sammen med skygge årsagen til den gennemgående lave botaniske værdi. Flere fortidsminder rummer dog forsat væsentlige botaniske værdier og/eller potentiale for udvikling af disse. Der ses bl.a. flere forekomster af Knoldet Mjødurt, Tjærenellike, Trenervet Snerre m.m.

Der gives forslag til pleje og prioritering af indsatsen. Halvdelen af højene har lav prioritet, seks har middelhøj prioritet og den resterende del har høj prioritet af plejeindsats. Af sidstnævnte gruppe er der to fortidsminder, hvor der helt eller delvist mangler en lovpligtig 2 meter-bræmme.

I sammenstillingen af artsfund for de tre undersøgelser (2019, 2022 og 2024) er der som nævnt udvalgt 50 arter med floristisk interesse. Det er dels sjældne og karakteristiske overdrevsarter, der bl.a. vokser på fortidsminder; dels arter, som indikerer næringsfattige vækstforhold. Listen skal bruges af kommunens medarbejdere og entreprenører som en slags "opmærksomhedsliste" i forbindelse med prioritering og udførelse af det praktiske naturplejearbejde.

Indledning

I Roskilde Kommune er der registreret 105 fortidsminder, der udgøres af dysser og høje. Hovedparten af disse er beliggende i det åbne land og mange omgivet af agerjord. På en del af fortidsminderne blev der i 1991 af Roskilde Amt startet et plejeprogram, der er blevet videreført af Roskilde Kommune siden 2007. Plejeprogrammet indebar vedvarende pleje i form af slåning af vegetationen på fortidsminderne. I flere tilfælde blev der forinden udført omfattende rydninger af træer og krat på de fortidsminder, der var kraftigt tilgroet. Kommunen har som nævnt efterfølgende fortsat denne pleje ved at slå fortidsminderne i perioden medio august – medio oktober. Nogle fortidsminder slås tillige i juni helt eller delvist.

Formålet med plejen er dels landskabelig, dels biologisk begrundet. Desuden sikrer plejen en tæt grønsvær, der mere end noget andet sikrer fortidsmindet mod erosion eller anden ødelæggelse.

Ved starten af plejeprogrammet blev der i 1991 gennemført en botanisk registrering på 84 fortidsminder. Denne registrering dannede sammen med tidligere berejsninger grundlaget for den pleje, der efterfølgende blev iværksat i og af det daværende Roskilde Amt. En berejsning er i denne sammenhæng en systematisk fysisk gennemgang af fortidsminderne foretaget af en arkæolog, hvor deres tilstand og eventuelle trusler registreres.

En tilsvarende registrering er gennemført af Roskilde Kommune på de samme fortidsminder i 2019. Der er tale om fortidsminder, der som nævnt overvejende er beliggende i det åbne land. Formålet med registreringen i 2019 har været dels at få et øjebliksbillede af den botaniske tilstand samt udvikling i forhold til 1991; dels at revidere og prioritere plejen i forhold til de nuværende naturværdier, plejetilstand og plejebehov.

Uafhængigt af Roskilde Kommunes undersøgelse af gravhøje, har konsulentfirmaet HabitatVision i sensommeren 2022 ligeledes foretaget en botanisk gennemgang af 80 af de 84 omhandlende fortidsminder under et projekt støttet af Aage V. Jensens Naturfond. Oplysningerne fra denne gennemgang om fund af sjældne eller usædvanlige planter inddrages i denne rapport's sidste del (Artssammenstilling).

I 2024 blev de fortidsminder, der er beliggende på statens arealer, besøgt. Det drejer sig om ni fortidsminder, hvoraf alene otte skovbevoksede er beliggende i Boserup Skov. I 2024 besøgtiges ligeledes ni fortidsminder på private arealer. Samtlige fortidsminder er ikke besøgt i 2019, og der er derfor ikke foretaget nogen sammenligning af det floristiske indhold eller den botaniske værdisætning.

Metode

Fortidsminderne er besøgt i sommeren 2024 (primært i juli). Der er lavet en botanisk beskrivelse af fortidsmindernes vegetation med angivelse af dominerende arter på de forskellige sider af fortidsminderne, forekomst af sjældne eller usædvanlige arter samt om jordbunden vurderes at være næringsfattig, næringsrig eller tilført næringsstoffer, fx fra omkringliggende marker. Næringsfattig eller næringsrig jordbund indebærer i denne sammenhæng begrænsning hhv. rigdom i mængden af tilgængeligt kvælstof og/eller fosfor. Ofte er toppen eller foden af fortidsmindet vegetationsmæssigt anderledes end den resterende del af fortidsmindet pga. forskelle i jordbundes næringsstatus. Der blev desuden udarbejdet en samlet floraliste samt taget et-flere fotos af hele fortidsmindet eller af sjældne/usædvanlige arter.

I forbindelse med den floristiske gennemgang er højen blevet værdisat botanisk efter en femtrins-skala, der kan beskrives som følgende:

- I: unikt indhold af sjældne og rødlistede arter i store bestande
- II: forekomst af sjældne og rødlistede arter eller store bestande af arter der er karakteristiske for denne type fortidsminder (høje og dysser)
- III: forekomst af arter der er karakteristiske for høje og dysser
- IV: kun sporadisk forekomst af overdrevsarter eller arter karakteristiske for høje og dysser og med dominans af Draphavre, Stor Nælde, Rejnfan og Vild Kørvel og/eller urtelaget skygget bort af træer og buske.
- V: dominans af Draphavre, Stor Nælde, Rejnfan og Vild Kørvel og/eller urtelaget skygget bort af træer og buske. Ingen forekomst af overdrevsarter eller arter karakteristiske for høje og dysser. Der vurderes ikke at være noget floristisk potentiale.

Udover den floristiske gennemgang er fortidsmindet beskrevet i forhold til dets plejetilstand og -behov, ligesom der gives en vurdering af, om fortidsmindet rummer et floristisk potentiale, der ved ændring af driften i forhold til nuværende pleje kan optimere den botaniske tilstand. I mange tilfælde er denne vurdering givet sammen med egentlige plejeforslag, der kan indebære en fastholdelse af den eksisterende pleje eller ændringer.

I forbindelse med udarbejdelse af rapporten er der med baggrund i besigtigelserne givet en prioritering af, hvilke af de 18 fortidsminder der har højeste plejeprioritet i forhold til at bevare botaniske og/eller landskabelige værdier.

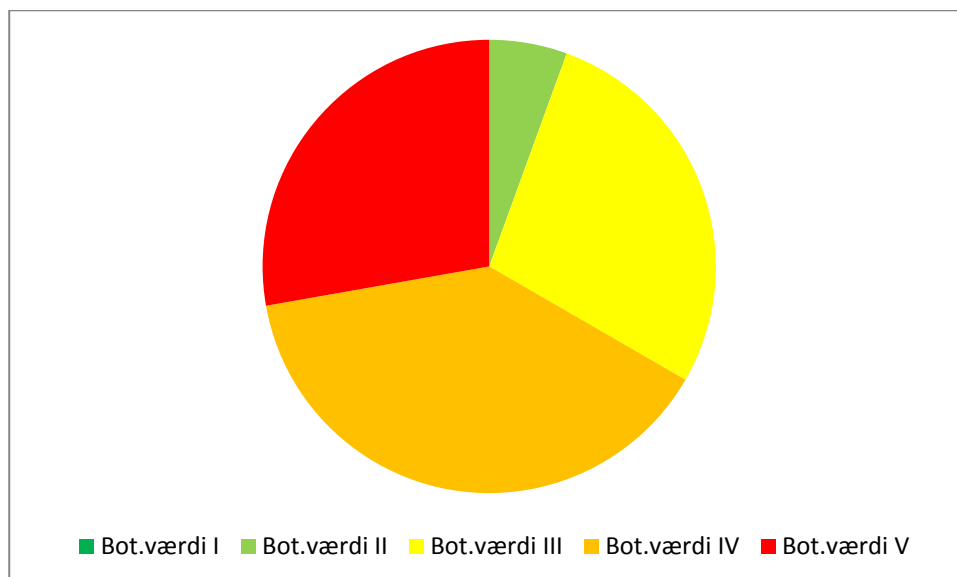
Fortidsminde med fredningsnr. 322.703 i Boserup Skov. På det slåede fortidsminde vokser Krat-Vikke.

Resultater og diskussion

Artslister fra fortidsmindebesigtigelserne er indtastet i Naturdata.dk som "Artsfund" med upload af botanikerens beskrivelser, plejeanvisninger og foto(s). Data er gengivet i Bilag 1 (Besigtigelsesdata, botanisk værdisætning og plejeanvisninger).

Botanisk værdi

Den botaniske værdi for de undersøgte fortidsminder er sammenfattet på Figur 1. Gennemgående er den botaniske værdi lav, hvilket primært skyldes skygge og manglende pleje. Således er halvdelen af fortidsminderne beliggende i skov, og selvom der er udført pleje her på flere af dem, er det generelle indtryk fortsat skygge, forstyrret jordbund og/eller fremvækst af Hindbær. I det åbne land er vegetationen - trods pleje på fire af de besøgtede fortidsminder - overvejende tæt og græsdomineret; stedvist med krattilgroning. Desuden er flere fortidsminder i det åbne land eutrofieret eller på anden måde påvirket af driften på omgivende landbrugsarealer.

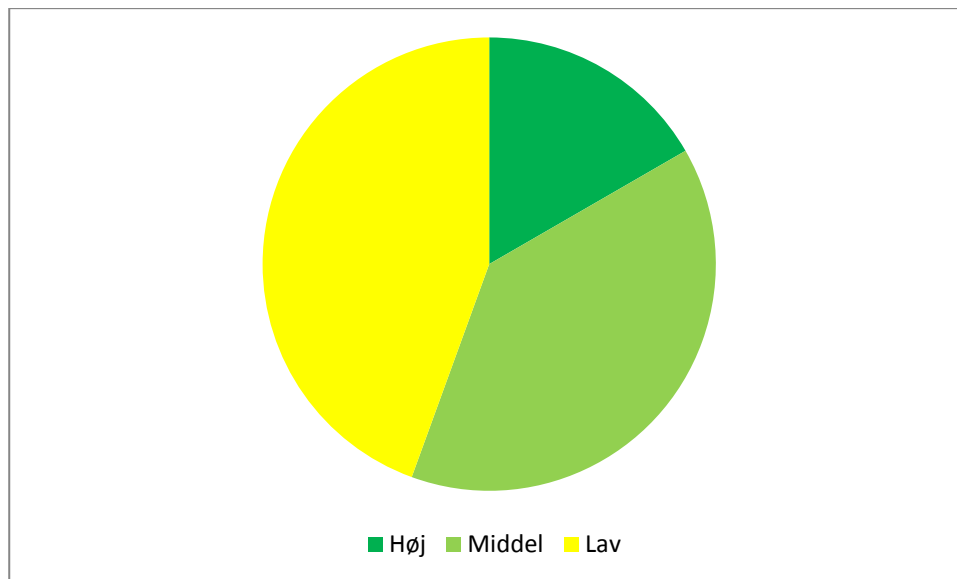
Figur 1: Den relative fordeling af botanisk værdi ved registreringen i 2024.

Plejeprioritet

De besøgtede fortidsminders plejeprioritet er sammenfattet i Figur 2.

Heraf fremgår, at knapt halvdelen har lav prioritet, mens den resterende del har middel eller høj prioritet. Den sidste kategori omfatter fortidsminder i det åbne land, hvor der er stor botanisk værdi eller potentiale for at opnå/fremme det ved pleje. Desuden omfatter det fortidsminder, hvor der ikke er etableret en lovpligtig 2 meter-bræmme. Gruppen af fortidsminder med middel plejeprioritet omfatter primært plejede fortidsminder i skov samt fortidsminder i det åbne land med lav botanisk værdi, hvor pleje vil kunne forbedre tilstanden på sigt. Lav plejeprioritet er tildelt fortidsminder i skov og åbent land, hvor den botaniske værdi er lav, og hvor en plejeindsats selv over en lang periode ikke vurderes at kunne forbedre tilstanden væsentligt.

Tankegangen bag prioriteringen er, at det netop er en prioritering, hvor de fortidsminder med størst botanisk værdi og/eller plejebehov prioriteres fremfor andre fortidsminder med mindre akut plejebehov eller botanisk potentiale.

Figur 2: Den relative fordeling af fortidsmindernes plejebehov efter registreringen i 2024.

Floristisk indhold.

Nedenstående Tabel 1 sammenfatter de væsentligste fund på de 18 fortidsminder, der er besøgt i 2024.

Fredningsnummer/navn	Nævneværdige arter	Botanisk nr./navn	Nævneværdige arter
342610, Langben Rises Høj	Håret Frytle, Krat-Fladbælg, Liljekonval, Pille-Star	322739, Boserup Skov	Fladkravet Kodriver
332640, Birkede Skov N	Liljekonval, Stor Væselhale	322740, Boserup Skov	Fladkravet Kodriver
332721, Skalstrup	Stor Væselhale	322741, Boserup Skov	Mellebrudt Star
332702, Hylledysse	Ingen	322726, Roskilde V	Alm. Agermåne, Gul Snerre, Fladstrået Rapgræs, Mark-Tusindgylden
322702, Boserup Skov	Ingen	312708, Gerdrup	Alm. Gyldenris, Blågrøn Rose, Blåhat, Bugtet kløver, Gul Snerre, Hunde-Viol, Knoldet Mjødurt, Liden Klokke, Tjærenellike
322703, Boserup Skov	Krat-Vikke, Mellebrudt Star	312730, Tågerup	Gul Snerre, Knoldet Mjødurt, Lav Skorzoner, Liden Klokke, Tjærenellike, Trenervet Snerre
322736, Boserup Skov	Druemunke, Mellebrudt Star, Loden Perikon	312729, Tågerup	Gul Snerre, Knoldet Mjødurt, Trenervet Snerre
322737, Boserup Skov	Druemunke	302709, Gundsømagle NØ	Gul Snerre, Knoldet Mjødurt, Prikbladet Perikon, Trenervet Snerre
322738, Boserup Skov	Mellebrudt Star	302703, Gulddysse	Gul Snerre, Bugtet Kløver, Kantet Perikon, Knoldet Mjødurt

Tabel 1. De nævneværdige arter fra de 18 undersøgte fortidsminder i 2024.

Det fremgår tydeligt, at der for hovedparten af de fortidsminder, der er beliggende i skov, er meget få eller ingen nævneværdige arter. Af de fortidsminder, der er beliggende i åbent land, er det kun de fem sidste i tabellen (markeret med fed skrift), der har et nævneværdigt floristisk indhold.

I rapporten i 2023 /1/ blev der lavet en sammenligning af artsindholdet på plejede fortidsminder sammenligning med floraregistreringen 30 år tidligere, dvs. før der blev iværksat pleje.

22 udvalgte sjældne og karakteristiske arter viste sig at kunne inddeles i tre grove kategorier:

- Almindelige arter, der får større udbredelse ved pleje (heraf tre arter med markant forøget udbredelse – Almindelig Hvene, Hare-Kløver og Prikbladet Perikon)
- Karakteristiske arter, der går tilbage i udbredelse (heraf fem arter markant – Blåhat, Eng-Havre, Smalbladet Høgeurt, Stor Knopurt og Tjærenellike)
- Sjældne arter, der opretholder relativt få voksesteder (Almindelig Gyldenris, Bugtet Kløver, Bølget Bunke, Hulkravet Kodriver, Hunde-Viol, Knoldet Mjødurt, Krat-Fladbælg, Lav Skorzoner, Skov-Kløver, Tormetil og Trenervet Snerre)

Af registreringen i 2024 fremgår, at af gruppen af arter, der går tilbage, er der blot registreret Blåhat på et fortidsminde og Tjærenellike på to. En tidligere almindelig art som Stor Knopurt, der ikke kan overses, er slet ikke registreret.

Det er interessant, at fra den sidste gruppe af arter (dvs. arter, der opretholder relativt få voksesteder) er Knoldet Mjødurt i 2024 registreret på ikke mindre end fem fortidsminder (dvs. på mere end halvdelen af fortidsminderne i det åbne land) og Trenervet Snerre registreret på tre fortidsminder. Af disse mindre hyppige arter er ligeledes Almindelig Gyldenris, Bølget Bunke, Hunde-Viol, Krat-Fladbælg og Lav Skorzoner.

Artssammenfatning

Der er udvalgt 50 arter fra de samlede registreringer gennemført i 2019, 2022 og 2024 (se Bilag 2). Disse arter er interessante ud fra et floristisk eller forvaltningsmæssigt øje. Det spænder vidt fra almindelige arter til arter, der blot er registreret en til få gange.

Formålet med listen er, at den skal indgå i forvaltning som et "opmærksomhedsværktøj" – forstået på den måde, at det skal være hurtigt at tjekke om en given art vokser på et bestemt fortidsminde. Men også således, at man hurtigt kan tjekke, hvilke sjældne arter, der findes på et givent fortidsminde. Begge veje rundt kan listen være et redskab til både at målrette plejen for bestemte arter, men også til at tage hensyn til arter ved udførsel af plejen.

Referencer

- 1) Roskilde Kommune 2024: Fortidsminder i Roskilde Kommune – Sammenligning af botanisk registrering i 1991 og 2019. Udarbejdet af AGLAJA.
- 2) Danmarks Naturdata (<https://naturdata.miljoeportal.dk/>)

Bilag 1 - Besigtigelsesdata og plejeanvisninger

Fredningsnr.	Botanisk nr.	Beskrivelse (botanisk værdi)	Plejetilstand	Botanisk værdi	Nuværende pleje	Prioritet	Forslag til pleje
342610	72, Langben Rises Høj	Fortidsminde i skov, der udgøres af en stor langhøj af betydelig botanisk værdi og interesse, især i kraft af den generelt fattige jordbund. Især bemærkes Krat-Fladbælg (forekommer meget talrigt mod sydvest), Liljekonval i mængde (dominerende i den nordlige del), en særdeles rig forekomst af Håret Frytle mv. Dominans af Alm. Hvene bemærkes desuden som et tæt "bunddække" på langt hovedparten af gravhøjen. Guldnaelde og Enblomstret Flitteraks er alene konstateret indenfor et lille parti langt mod sydvest.	Moderat til noget ringe tilstand. Ørnebregne dominerer men står generelt noget tyndt; har en dækning på skønsmæssigt 2/3 af højens areal. Alm. Gedeblad findes i væsentlig mængde. Småblomstret Balsamin og Skov-Hanekro forekommer ganske fåtalligt. Fordelt på højen findes 10 mellemstore ege (skyggende i betydelig grad). Højen er i øvrigt tæt omgivet af en mørk bøge-ahorn-bevoksning. Det bør bemærkes, at egetræerne på gravhøjen er ensaldrende, jævnt fordelte, ranke produktionstræer.	II-III	Har været plejet næsten regelmæssigt siden 2002.	Lav	Der bør sigtes på en væsentlig begrænsning af Ørnebregne ved slåning (meget skånsomt, 1-2 gange årligt). Højen bør lysstilles i væsentlig højere grad ved fjernelse af træer nær højen. På selve højen kan træerne veteraniseres, hvorved næringsstoffer fra døende rødder frigives langsomt. Det er vanskeligt at fjerne træer på selve højen uden væsentlig forstyrrelse. Gravhøjen bør fremover ikke benyttes til skovdrift.
332640	80, Birkede Skov N	Fortidsminde i levende hegn. Liljekonval forekommer i et gravkammer (især). En meget stor Bøg står centralt på højen, og dens skyggende krone rækker ud over stort set hele højen. En beskeden mængde af Stor Fladstjerne bemærkes. Botanisk værdi er moderat - ringe.	Ringe plejetilstand. Tilsyneladende tidligere slået. Et ganske lavt krat/opvækst af Slåen findes i stor mængde, især på den sydlige del. Langs vestsiden dyrkes marken til 0-0,5 m fra højens fod og de nederste ca. 2 m af højen er her stærkt præget af sprøjtegift (enårige arter, foto 311)	IV-V	Ingen.	Middel	Årlig slåning og fjernelse af plantematerialet. Fokus på udpining. Markdriften ved vestsiden af højen bør ændres (mod øst friholdes ca. 5-8 m til foden).
332721	107, Skalsstrup	Delvist ødelagt dysse. Beliggende på et højt punkt i terrænet. Fra nord-syd siden dyrkes de tilgrænsende marker til 3-4 m fra gravkammeret. Ved sydsiden dyrkes i øvrigt til 1 m fra randsten. Botanisk værdi er ringe.	Ringe plejetilstand. Fremtræder meget stærkt negativt præget af markdrift. Enårige plantearter er blandt de dominerende.	V	Ingen.	Lav / høj	Årlig sensommer slåning samt ikke mindst etablering af lovpligtig 2 meter-bræmme for nedbringning af eutrofiering og påvirkning med sprøjtegift. 2 meter-bræmmen har høj prioritet.
33272	111, Hylledysse	Omkring et stort, velbevaret gravkammer er et areal af ca. 12 x 12 m ² friholdt for dyrkning. Arealet ligger omtrent i plan med den omkringliggende mark; det fremstår eutrofieret og helt domineret af ganske få, konkurrence-stærke arter. Botanisk værdi er ringe.	Uplejet tilsyneladende.	V	Ingen.	Lav	Årlig sensommer slåning samt nedbringning af eutrofieringen, hvis det er muligt at etablere en bredere udyrket bræmme.
32272	196, Boserup Skov	Fortidsminde beliggende i ældre løvskov. Skovbundsflora af begrænset botanisk værdi. Forholdsvis artsfattigt. Præget af Hindbær og græsser.	Moderat - god plejetilstand. Slåning; god lystilgang til det meste af højen; et moderat tæt urtelag.	IV	Slåning.	Lav	Slåning bør foretages i juni og i sensommeren. Der bør sigtes på målrettet at begrænse Hindbær.

Fredningsnr.	Botanisk nr.	Beskrivelse (botanisk værdi)	Plejetilstand	Botanisk værdi	Nuværende pleje	Prioritet	Forslag til pleje
32273	197, Boserup Skov	Mellemstor høj af betydelig botanisk værdi, hvis floraen er autentisk. Bl.a. forekommer den sjældne Krat-Vikke. Beliggende i gammel løvskov.	Moderat plejetilstand. Høj, tæt vegetation, domineret af græsser og Hindbær.	III	Der er tidligere sket fjernelse af en del træer og foretaget slåning? Toppen er tidligere tilsået med Rajgræs. God lystilgang, bortset fra noget af den sydlige del.	Middel	Der bør sigtes på bekæmpelse af Hindbær ved slåning i juni og i sensommeren; desuden generel udpining, Krat-Vikke forekommer som minimum på højens østvendte side, hvor de enkelte planter bør markeres i forbindelse med slåning.
322736	198, Boserup Skov	Mellemstor gravhøj i gammel løvskov med skovbundsvegetation. En vis botanisk værdi med bl.a. Druemunke samt en større bestand af Lodden Perikon.	Moderet plejetilstand; forholdsvis stærk dominans af Hindbær. Moderat-god lystilgang.	III	Højen og det omkringliggende areal er præget af tidligere rydning (og slåning?).	Middel	Slåning i juni og i sensommeren, der målrettet bør sigtes på at begrænse Hindbær. Partier med Druemunke og bestanden af Lodden Perikon bør om muligt skånes ved slåningerne.
322737	199, Boserup Skov	Fortidsminde i gammel løvskov. Skovbundsvegetation af moderat - begrænset værdi. Tæt vegetationsdække.	Moderat plejetilstand efter forholdsvis god lystilgang.	IV	Området er præget af tidligere rydning (og slåning?).	Lav	Slåning bør foretages i juni og i sensommeren. Der bør sigtes på målrettet at begrænse Hindbær og hindre udbredelse af Småblomstret Balsamin.
322738	200, Boserup Skov	En lille svagt markeret høj i gammel løvskov. Det ses tynd, åben, artsfattig skovbundsvegetation af begrænset værdi.	Ringe plejetilstand. Beskeden lystilgang.	IV	Ingen, tilsyneladende	Lav	Hvis opvækst af træer opnår en væsentlig størrelse, bør der ske slåning hvert 2.- 3. år for at kunne begrænse vedplanter.
322739	201, Boserup Skov	Botanisk værdi er meget begrænset; enkelte eksemplarer af Fladkravet Kodriver forekommer. I øvrigt et væsentligt præg af moderat forstyrret skovbund.	Nogle træer og noget krat nær højen er fjernet; en vis lystilgang. I øvrigt ret ringe plejetilstand.	IV	Fjernelse af træer og krat nær højen	Lav	Bedre lystilgang ved fældning af enkelte træer syd for højen. Årlig slåning i juni, som bedst muligt kan hindre spredning af Burre-Snerre, Stor Nælde og Hindbær.
322740	202, Boserup Skov	Fortidsminde i gammel løvskov. Botanisk værdi er ringe. Dog ses en del eksemplarer af Fladkravet Kodriver.	Ringe plejetilstand og præget af forstyrrelse efter at nogle træer og noget krat nær højen er fjernet. Højen er forholdsvis stærkt beskyttet, især pga. hasselbuske ved sydsiden.	V	Fjernelse af træer og krat nær højen.	Lav	Hvis en lyselskende urteflora ønskes fremmet, er der behov for kratrydning, især syd for højen. Årlig slåning bør desuden foretages i juni for at hæmme Burre-Snerre og Stor Nælde.
322741	203, Boserup Skov	Fortidsminde i gammel løvskov. Botanisk værdi er ringe.	Ringe plejetilstand og præget af forstyrrelse efter fældning og rydning. Moderat lystilgang.	V	Et enkelt større træ på selve højen er ret nyligt fældet. Et lille parti omkring højen er desuden delvist lysstillet ved rydning.	Lav	Lidt bedre lysstilling ved fjernelse af enkelte skyggende træer. Årlig slåning, som bedst muligt kan hæmme Burre-Snerre, Stor Nælde mv; bør foretages i juni. Skvalderkål bør søges begrænset.
322726	205, Roskilde V	Overvejende uplejet lille fortidsminde på golfbane. Tilgroet med vedplanter. Den botaniske værdi er ret begrænset. På de nedre dele af vest- og sydsiden findes væsentlige mængder af arter som Mark-Tusindgylden og Alm. Agermåne. Desuden bemærkes en del Gul Snerre og Fladstrået Rapgræs her. Potentiale findes for en væsentligt forbedret tilstand indenfor især disse dele.	Hele højen er omgivet af slået græs tæt til foden (golfbane). Selve højen fremtræder uplejet; de nedre dele af vest- og sydsiden dog nok tidligere slået. Disse dele er lysåbne. Næsten hele den øvrige del er stærkt beskyttet af tjørne og et stort æbletræ. Generelt meget lav artstæthed.	IV	Nedre del på vest- og sydsiden slås. Plejet siden 2008.	Middel	Årlig slåning i juni og sensommeren - i første omgang af de lysåbne dele (fjernelse af plantematerialet). Tilstanden indenfor de dele, der er beskyttet af træer, kan på længere sigt forbedres ved kratrydning og efterfølgende slåning årligt.

Fredningsnr.	Botanisk nr.	Beskrivelse (botanisk værdi)	Plejetilstand	Botanisk værdi	Nuværende pleje	Prioritet	Forslag til pleje
31278	386, Gerdrup	Uplejet og tilgroende fortidsminde i agerland med stærkt eutroft vegetationsdække og påvirket af markdriften. Meget væsentlige botaniske værdier findes endnu på den nordlige halvdel af toppen, samt nordvest-, nord-, og østsiden. Betydelige mængder af Gul Snerre, Bugtet kløver og især Liden Klokke bemærkes. Dertil flere ualmindelige arter.	Uplejet. Meget ringe tilstand i de nedre dele mod mark samt på hele sydsiden. Bl.a. Stor Nælde dominerer i disse dele, og mod syd fremtræder den nederste del af højen belastet af sprøjtegift (dominans af Gold Hejre mv). Den omkringliggende mark dyrkes til 0,5 m fra gravhøjens fod. Fortidsmindet generelt under stærk tilgroning med krat.	III	Ingen,	Høj	Det har høj prioritet at etablere en lovpligtig 2 meter-bræmme. Desuden bør der foretages skånsom kratfjernelse. Derefter mindst en årlig forsommerslåning (juni) med fjernelse af plantematerialet. Der bør sigtes på begrænsning af Stor Nælde.
312730	390, Tågerup	Den østlige af to tætliggende oplejede fortidsminder i agerland. Botanisk værdi er meget betydelig, især indenfor de højest liggende dele. Større bestande af bl.a. Tjærenellike og Gul Snerre bemærkes. Mod nordvest, indenfor ca. 1 m2, nær toppen findes Lav Skorzoner i større antal.	Uplejet ved besigtigelsen. Moderat tilstand. en stor, ret stærkt skyggende Ahorn med sydvest bemærkes.	II	Ingen ved besigtigelsen, men plejet næsten årligt siden 2001.	Høj	Fjernelse af Ahorn (stort individ). En årlig slåning i juni med fjernelse af plante-materialet. Der bør især sigtes på at begrænse Draphavre og Vild Kørvel. Forud for slåning skal bestande af Tjærenellike og Lav Skorzoner markeres, så disse skånes ved slåningen.
312729	391, Tågerup	Den vestlige af to tætliggende oplejede fortidsminder i agerland. Botanisk værdi er ret begrænset. Et enkelt individ af Knoldet Mjødurt er set på den lavere del af sydsiden. På sydsiden især forekommer Gul Snerre desuden i væsentlig mængde.	Uplejet ved besigtigelsen. Moderat til noget ringe tilstand. God lystilgang. meget stærkt græsdomineret, tæt vegetation, især præget af Alm. Hundegræs og Draphavre.	IV	Ingen ved besigtigelsen, men plejet næsten årligt siden 2001.	Middel	Årlig slåning i juni og i sensommeren med fjernelse af plantematerialet. Der bør sigtes på at begrænse Hundegræs og Draphavre især. Knoldet Mjødurt bør markeres og skånes ved slæt.
302709	403, Gundsømagle NØ	Uplejet fortidsminde med tæt og eutrof vegetation beliggende i tilknytning til markskel. Tilsyneladende med noget begrænset botanisk værdi. Enkelte individer af Knoldet Mjødurt bemærkes mod nordvest, tæt ved en stor Ask. Meget betydelige mængder findes i øvrigt af Gul Snerre og Prikbladet Perikon. Der ses Alm. Hvene i begrænset mængde.	Ringe. Højen fremtræder uplejet. Tæt, græsdomineret vegetation, især domineret af Draphavre. Desuden større mængder af Alm. Hundegræs, Ager-Padderok, Ager-Snerle mv.	IV	Ingen.	Middel	Årlig slåning i juni og i sensommeren med fjernelse af plantematerialet. Der bør sigtes på udpining og især begrænsning af Draphavre og Alm. Hundegræs. Knoldet Mjødurt bør markeres og skånes ved slæt.
30273	405, Gulddysse Skov	Uplejet fortidsminde med tæt vegetation, men med endnu væsentlige botaniske værdier. En påfaldende stor bestand af Knoldet Mjødurt findes på de højeste dele, især koncentreret noget mod sydøst. Andre ualmindelige arter kan endnu forekomme. Større bestande findes af Alm. Hvene, Græsbladet Fladstjerne og Gul Snerre. Dertil en del Kantet Perikon, Bugtet Kløver mv.	Meget ringe. Fremtræder uplejet med en meget tæt vegetation, især domineret af Draphavre og Korbær. Store dele af den vestlige side er invaderet af Sildig Gyldenris. En del Skvalderkål findes længst mod nord, dertil andre invasive arter. Længst mod nord er en lille del beskygget af træer.	III	Ingen.	Middel	Årlig slåning to gange (juni og sensommer). Der bør sigtes på begrænsning af Sildig Gyldenris, Draphavre, Korbær, Skvalderkål, Mangebladet, Lupin, Pastinak mv. Knoldet Mjødurt bør markeres og skånes ved slæt i juni.

Bilag 2a. Artssammenfatning, sorteret efter arter

Almindelig gyldenris	Bakke-Forglemmigej	Blåhat, fortsat	Bølget bunke	Hulkravet kodriver
302701	302701	312705	302701	312702
302702	312705	312728	312721	312703
312708	312709	312819	312722	312705
312709	312710	312820	312819	312706
312723	312716	312821	312829	312709
312730	312728	312822	312831	312718
312819	312823	312823	312832	312719
312829	312829	312826	312833	312722
312832	312833	312833	312835	312723
312835	332638	312834	332639	312724
322706	332707	312835	332706	312730
322707	332708	322709	332707	312835
322709	Bakke-Nellike	332701	332718	322704
332704	312709	332704	342610	322705
332705	312711	332705	Dansk astragel	Hunde-viol
332706	312833	332712	312819	302701
332707	Bakke-svingel	Blåmunke	Djævelsbid	302702
332714	332706	312831	312819	302711
332715	332708	312835	312835	302811
332718	Blodrød storkenæb	Bugtet kløver	Druemunke	312708
Almindelig knopurt	312723	302703	322736	312709
302701	322706	312701	322737	312716
302702	Blæresmælde	312702	Due-skabiose	312722
302711	302810	312705	312835	312723
312824	312707	312708	Dunet vejbred	312819
312709	312709	312719	312835	312821
312835	312718	312721	Enghavre	312822
322706	312723	312725	312711	312823
322709	312822	312819	312721	312826
332704	312833	312821	312833	312831
332707	312835	312828	332706	312832
332712	332704	312831	332707	312833
Almindelig	332706	312833	Fladstrået rapgræs	312835
302810	332707	312834	312723	322707
312708	Blåhat	312835	322726	322709
312709	302702	332701	332701	332704
312721	302711	332707	332712	332707
312819	302810	332709	Fåre-svingel	332712
312833	302811	332720	312711	332718
312835	312701		312826	
332701	312702		312831	
332704	312706		332707	
332705	312708		332712	
332706	312709		Hjertegræs	
332707	312716		312703	
332709	312718			
332712	312719			
	312721			
	312727			

Knoldet mjøddurt	Krat-fladbælg	Mark-krageklo	Smalbladet Høgeurt, fortsat	Trenervet snerre
302701	302701	312824	322709	302701
302702	302811	312719	332706	302709
302703	312721	312721	332711	312716
302707	312722	312819	332718	312718
302709	312723	312821	Smalbladet klokke	312719
302711	312819	312823	312720	312729
302811	312826	312833	Småbladet elm	312730
312702	312827	312835	302701	312835
312705	312831	322709	Stivhåret borst	322706
312706	312832	332704	322706	332712
312708	312833	312705	Stor knopurt	Tårnurt
312709	312835	Nikkende limurt	302702	312703
312716	332712	312705	312824	312820
312718	332715	312708	312709	322706
312719	332718	312826	312710	Vellugtende gulaks
312724	342610	Nøgleblomstret	312719	312709
312729	Krat-vikke	312719	312725	312826
312730	322703	Pille-star	312823	312831
312819	Lav skorzoner	332715	312834	312833
312821	302701	342610	312835	312835
312822	312721	Sand-hvene	332701	332707
312823	312730	312711	332705	Æble-rose
312824	312819	332706	Tjærenellike	312723
312833	312821	Sand-star	302701	332708
312835	312822	312720	302711	332711
332704	312823	312723	312705	
332705	312826	Skov-kløver	312708	
Knold-ranunkel	312832	302701	312709	
302702	312833	312703	312730	
302811	312835	312824	312821	
312716	332706	312708	312824	
312733	332718	312716	312826	
312833	Liljekonval	312821	312827	
312835	332640	312823	312831	
322706	342610	312835	312835	
332707	Læge-ærenpris	Smalbladet høgeurt	Tormentil	
Kornet stenbræk	312835	302701	302701	
312716	332711	312708	312819	
312719	Mark-frytle	312711	312833	
312833	302701	312721	332706	
	312716	312819	332718	
	312720	312826		
	312721	312830		
	312833	312831		
	312835	312832		
	332708	312833		
		312835		
		322707		

Bilag 2b. Artssammenfatning, sorteret efter fortidsminde

302701	312701	312710	312722
Almindelig gyldenris	Blåhat	Bakke-forglemmigej	Bølget bunke
Almindelig knopurt	Bugtet kløver	Stor knopurt	Hulkravet kodriver
Bakke-forglemmigej	312702	312711	Hunde-viol
Bølget bunke	Blåhat	Bakke-nellike	Krat-fladbælg
Hunde-viol	Bugtet kløver	Enghavre	312723
Knoldet mjødurt	Hulkravet kodriver	Fåre-svingel	Almindelig gyldenris
Krat-fladbælg	Knoldet mjødurt	Sand-hvene	Blodrød storkenæb
Lav skorzoner	312703	Smalbladet høgeurt	Blæresmælde
Mark-frytle	Hjertegræs	312716	Fladstrået rapgræs
Skov-kløver	Hulkravet kodriver	Bakke-forglemmigej	Hulkravet kodriver
Smalbladet høgeurt	Skov-kløver	Blåhat	Hunde-viol
Tjærenellike	Tårnurt	Hunde-viol	Krat-fladbælg
Tormentil	312705	Knoldet mjødurt	Sand-star
Trenervet snerre	Bakke-forglemmigej	Knold-ranunkel	Æble-rose
Småbladet elm	Blåhat	Kornet stenbræk	312724
302702	Bugtet kløver	Mark-frytle	Hulkravet kodriver
Almindelig gyldenris	Hulkravet kodriver	Skov-kløver	Knoldet mjødurt
Almindelig knopurt	Knoldet mjødurt	Trenervet snerre	312725
Blåhat	Mark-krageklo	312718	Bugtet kløver
Hunde-viol	Nikkende limurt	Hulkravet kodriver	Stor knopurt
Knoldet mjødurt	Tjærenellike	Blæresmælde	312727
Knold-ranunkel	312706	Blåhat	Blåhat
Stor knopurt	Hulkravet kodriver	Knoldet mjødurt	312728
302703	Knoldet mjødurt	Trenervet snerre	Blåhat
Bugtet kløver	Blåhat	312719	Bakke-forglemmigej
Knoldet mjødurt	Blæresmælde	Blåhat	312729
302707	312708	Bugtet kløver	Knoldet mjødurt
Knoldet mjødurt	Almindelig gyldenris	Hulkravet kodriver	Trenervet snerre
302709	Almindelig pimpinelle	Knoldet mjødurt	312730
Knoldet mjødurt	Blåhat	Kornet stenbræk	Almindelig gyldenris
Trenervet snerre	Bugtet kløver	Mark-krageklo	Hulkravet kodriver
302711	Hunde-viol	Nøgleblomstret klokke	Knoldet mjødurt
Almindelig knopurt	Knoldet mjødurt	Stor knopurt	Lav skorzoner
Blåhat	Nikkende limurt	Trenervet snerre	Tjærenellike
Hunde-viol	Skov-kløver	312720	Trenervet snerre
Knoldet mjødurt	Smalbladet høgeurt	Mark-frytle	312733
Tjærenellike	Tjærenellike	Sand-star	Knold-ranunkel
302810	312709	Smalbladet klokke	312819
Almindelig pimpinelle	Almindelig knopurt	312721	Almindelig gyldenris
Blæresmælde	Almindelig pimpinelle	Almindelig pimpinelle	Almindelig pimpinelle
Blåhat	Bakke-nellike	Blåhat	Blåhat
302811	Stor knopurt	Bugtet kløver	Bugtet kløver
Krat-fladbælg	Almindelig gyldenris	Bølget bunke	Bølget bunke
Blåhat	Bakke-forglemmigej	Enghavre	Dansk astragel
Hunde-viol	Blæresmælde	Krat-fladbælg	Djævelsbid
Knoldet mjødurt	Blåhat	Lav skorzoner	Hunde-viol
Knold-ranunkel	Hulkravet kodriver	Mark-frytle	Knoldet mjødurt
Mark-krageklo	Hunde-viol	Mark-krageklo	Krat-fladbælg
Smalbladet høgeurt	Knoldet mjødurt	Smalbladet høgeurt	Lav skorzoner
Tormentil	Tjærenellike		322726
	Vellugtende gulaks		Fladstrået rapgræs
			322736
			Druemunke
			322737
			Druemunke

312820	312831	312835, fortsat	332705
Blåhat	Hunde-viol	Skov-kløver	Almindelig gyldenris
Tårnurt	Vellugtende gulaks	Smalbladet høgeurt	Almindelig pimpinelle
312821	Blåmunke	Stor knopurt	Blåhat
Blåhat	Bugtet kløver	Tjærenellike	Knoldet mjødurt
Bugtet kløver	Bølget bunke	Trenervet snerre	Stor knopurt
Hunde-viol	Fåre-svingel	Vellugtende gulaks	332706
Knoldet mjødurt	Krat-fladbælg	322703	Almindelig gyldenris
Lav skorzoner	Smalbladet høgeurt	Krat-vikke	Almindelig pimpinelle
Mark-krageklo	Tjærenellike	322704	Bakke-svingel
Skov-kløver	312832	Hulkravet kodriver	Blæresmælde
Tjærenellike	Almindelig gyldenris	322705	Bølget bunke
312822	Bølget bunke	Hulkravet kodriver	Enghavre
Blæresmælde	Hunde-viol	322706	Lav skorzoner
Blåhat	Krat-fladbælg	Blodrød storkenæb	Sand-hvene
Hunde-viol	Lav skorzoner	Almindelig gyldenris	Smalbladet høgeurt
Knoldet mjødurt	Smalbladet høgeurt	Almindelig knopurt	Tormentil
Lav skorzoner	Almindelig pimpinelle	Knold-ranunkel	332707
312823	312833	Stivhåret borst	Almindelig pimpinelle
Bakke-forglemmigej	Bakke-forglemmigej	Trenervet snerre	Vellugtende gulaks
Blåhat	Bakke-nellike	Tårnurt	Almindelig gyldenris
Hunde-viol	Blæresmælde	322707	Almindelig knopurt
Knoldet mjødurt	Blåhat	Hunde-viol	Almindelig pimpinelle
Lav skorzoner	Bugtet kløver	Almindelig gyldenris	Bakke-forglemmigej
Mark-krageklo	Bølget bunke	Smalbladet høgeurt	Blæresmælde
Skov-kløver	Enghavre	322709	Bugtet kløver
Stor knopurt	Hunde-viol	Almindelig gyldenris	Bølget bunke
312824	Knoldet mjødurt	Almindelig knopurt	Enghavre
Almindelig knopurt	Knold-ranunkel	Blåhat	Fåre-svingel
Skov-kløver	Kornet stenbræk	Hunde-viol	Hunde-viol
Knoldet mjødurt	Krat-fladbælg	Mark-krageklo	Knold-ranunkel
Mark-krageklo	Lav skorzoner	Smalbladet høgeurt	332708
Stor knopurt	Mark-frytle	332638	Bakke-forglemmigej
Tjærenellike	Mark-krageklo	Bakke-forglemmigej	Bakke-svingel
312826	Smalbladet høgeurt	332639	Mark-frytle
Blåhat	Tormentil	Bølget bunke	Æble-rose
Fåre-svingel	Vellugtende gulaks	332640	332709
Hunde-viol	312835	Liljekonval	Almindelig pimpinelle
Krat-fladbælg	Blåmunke	332701	Bugtet kløver
Lav skorzoner	Almindelig gyldenris	Almindelig pimpinelle	332711
Nikkende limurt	Almindelig knopurt	Blåhat	Læge-ærenpris
Smalbladet høgeurt	Almindelig pimpinelle	Bugtet kløver	Smalbladet høgeurt
Tjærenellike	Blæresmælde	Fladstrået rapgræs	Æble-rose
Vellugtende gulaks	Blåhat	Stor knopurt	332712
312827	Bugtet kløver	332704	Almindelig pimpinelle
Krat-fladbælg	Bølget bunke	Almindelig gyldenris	Fladstrået rapgræs
Tjærenellike	Djævelsbid	Almindelig knopurt	Almindelig knopurt
312828	Due-skabiose	Almindelig pimpinelle	Almindelig pimpinelle
Bugtet kløver	Dunet vejbred	Blæresmælde	Blåhat
Almindelig gyldenris	Hulkravet kodriver	Blåhat	Fåre-svingel
Bakke-forglemmigej	Hunde-viol	Hunde-viol	Hunde-viol
Bølget bunke	Knoldet mjødurt	Knoldet mjødurt	Krat-fladbælg
312830	Knold-ranunkel	Mark-krageklo	Trenervet snerre
Smalbladet høgeurt	Krat-fladbælg		332714
	Lav skorzoner		Almindelig gyldenris
	Læge-ærenpris		
	Mark-frytle		
	Mark-krageklo		

332715	312834		
Almindelig gyldenris	Blåhat		
Krat-fladbælg	Bugtet kløver		
Pille-star	Stor knopurt		
332718	332720		
Almindelig gyldenris	Bugtet kløver		
Bølget bunke	342610		
Hunde-viol	Bølget bunke		
Krat-fladbælg	Krat-fladbælg		
Lav skorzoner	Liljekonval		
Smalbladet høgeurt	Pille-star		
Tormentil			